

PROBLEEMLOOD

03.01.2021, 11:00

Oma esimest rasedust viis aastat oodanud Mari: nende aastate jooksul pistsin rinda väga paljude valusate küsimustega

Triinu Keba

Triin Tisler

Mari Orusalu

FOTO: ERAKOOLU

Millal siis teie **lapsed** saate? Vaata, kui armsasti ta väiksekeselega mängib, kingi ometi talle ka üks! Millal siis venda või õde on oodata? Tavapärased küsimused, eriti pere ja sugulaste ringis, aga ka laiemalt. Jäämäel on alati ka veealune osa, mis võib ulatuda väga sügavale, olla terav ja mitmetahuline.

"Enne kui neid küsimusi küsida, tuleks mõelda, kas oskad reageerida ka sellele veealusele osale või kas Sinu küsimus võib lüüa mäele uue mõra," ütleb Mari Orusalu, terviseedendaja ja viljatuseteemalise Instagrami blogi *beebitoIm.ee* looja.

Mari räägib, et ta ootas oma esimest rasedust viis aastat, ta tegi selleks läbi kõikvõimalikud teraapiad, aga lõpuks aitas imeline meditsiin ja ta on praegu **ema** tänu kunstlikule viljastamisele, mida teostas Nova Vita Kliinik ja doktor Elle Talving.

"Nende aastate jooksul pistsin rinda väga paljude valusate küsimustega, nii küsimustega iseendale kui ka küsimustega lähedastelt. Need küsimused tõid palju pisaraid, enesesüüdistamist, häbi, tunnet, et olen läbikukkunud. Oli vaid üksikuid, kes mõistsid ilma küsimata ja olid lihtsalt olemas."

Tema sõnul oli kordades rohkem neid, kes lihtsalt uudishimutsesid. Sageli on nende küsimuste taga hoopis eneseanalüüs: küsija analüüsib oma valikuid, annab võrdlemisega hinnangu oma elule. Seda ei tohiks aga kunagi teha teisi haavates. Just seetõttu lõi ta kogukonna, et teadvustada rohkem viljakuse, viljatuse ja pereloomisega seotud ilu ja valu.

Vabadus valida sobiv aeg rasedusest rääkimiseks

Mari kinnitab, et iga pere lugu on ainulaadne ja igal perel ning igal naisel on õigus hoida selle privaatsust. Igale naisel on vabadus valida talle sobivat aega, kohta ja inimesi, et jagada raseduse, pereloomise mõtteid.

"Aga see on ju nii tore, kui noored loovad pere!" mõtlevad ilmselt paljud. On muidugi, imeliseim elumuutus, aga alati ei ole selleni jõudmine roosiline muinasjutt: kohtingud, kooselamine, abielu ja lapsed. Siin ei ole põhjuseks alati soov teha karjääri, reisida, olla veel kahekesi, vaid hoopis midagi kurvemat.

Raskused rasestuda, kunstlik viljastamine, raseduste peetumised, kõhubeebi kaotus ja palju muud. Pere loomise kohta pärimine on kui loata eramaale tungimine. Sa ei tee ju seda!?

Kõigeks on oma õige aeg ja koht, ja kui naine ja mees on valmis, siis nad jagavad oma arvamust ise, küsivad ise nõu, abi või tuge. Oluline on lihtsalt olemas olla, ilma hinnangute ja eelarvamusteta!

Millal Sa oma mehele lapse kingid?

"Ühel perekondlikul õhtusöögil sain magustoidu asemel etteheiteid stiilis "millal Sa oma mehele lapse kingid", millele järgnes väga otsekohene küsimus, miks ma küll pole veel pillide söömist lõpetanud. Vastasin, et kui vaid selles oleks põhjus, oleksime juba ammu vanemad ja et kõigil paaridel ei käi see nii kergelt. Reaktsioon oli lihtsalt leige muie."

Mari kartus end sel teemal avada oli väga suur, mida kasvatas ka tol hetkel nende endi teadmatus, miks nad täpsemalt lapsi ei saa. Ja selline "rännak" jättis tühja, õnnetu ja abitu tunde. Sul pole lihtsalt relvi, aga ründaja on väga enesekindel ja enesekeskne. Sarnaseid küsimusi tuli neile kordi ja kordi kogu selle aja jooksul, kui ta püüdis rasestuda ja kahjuks ka väga lähedaste inimeste poolt.

Teine näide on Maril töökeskkonnast, kus küsimused olid isegi veidi kõrgemast liigast. See oli aeg, kui nad tegid kunstliku viljastamise katseid ja ta teavitas lähimaid kolleege toimuvast, eesmärgiga vähendada arusaamatusi seoses tema tihedamate töölt eemalviibimistega.

"Minu avatus sai aga tugevalt haiget, kui lõpuks sooviti lausa detailideni teada protseduuride toimumise ja nende õnnestumisest teadasaamise aegu. Sel ajal ei julgenud ma mõelda isegi

üht päeva ette, rääkimata siis rasedusest unistada. Sisetunne aga keelas neil küsimustel jätkuda ja seadsin ise väga konkreetsed reeglid: mina räägin täpselt nii palju kui mina tahan ja täpselt siis, kui soovin."

Ta paneb inimestele südamele, et keegi ei tõtta ju hommikul tööle ja ei ütle: "Hommikust, annan teada, et mul oli eile ovulatsioon ja me seksisime õhtul. Äkki õnnestub!?! Ma annan siis niipea teada, kui võimalik!". Selle näite puhul tundis ta eriti tugevalt, kuidas tema privaatsuse piiri on rangelt ületatud.